

DOI 10.31558/2519-2949.2022.3.8

УДК: 32.323.2.327.8.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3922-7619>*Чальцева О. М., Донецький національний університет імені Василя Стуса*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5272-3268>*Швець К. А., Донецький національний університет імені Василя Стуса*

СУЧАСНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ГЛОБАЛЬНУ ПУБЛІЧНУ ПОЛІТИКУ

У статті проаналізовано процес концептуального оновлення глобальної публічної політики під впливом факторів, які формують нову світову реальність і конструюють змістовне наповнення вищезначеного виду політики. Сучасна глобальна публічна політика – це взаємодія різних інституціоналізованих і неінституціоналізованих акторів політичного процесу (внутрішньодержавних, регіональних і міжнародних) з приводу виявлення та вирішення проблем, що стоять перед світовим співтовариством, заснована на принципах ієрархічної організації «згори» і самоорганізації суспільства «знизу», свободи, широкої комунікації, зацікавленості та взаємної відповідальності сторін, із залученням інтелектуальних експертних центрів, ресурсів держав, організацій, глобального громадянського суспільства та інших міжнародних суб'єктів. Проаналізовано глобальні фактори, які впливають на динаміку розвитку публічного процесу на глобальному рівні. Зазначено, що в умовах посиленої інформатизації, розвитку нових технологій, триваючої глобалізації світової економіки, розмивання національно-державних кордонів, збільшення конфліктності, появи нових проблем в області екології, охорони здоров'я та ін., об'єктивно відбувається розширення і ускладнення порядку денного, трансформація міжнародних і державних політичних інститутів, зміна ролей і функцій більшості акторів на національному, регіональному та глобальному рівнях, вироблення нових стратегій колективного вирішення проблем. У ході дослідження було встановлено, що глобальні фактори впливають на оновлення концептуального змісту публічної політики і об'єктивному оновленню національних стратегій розвитку систем. Зауважено, що структурні фактори і тенденції суспільного розвитку більшою чи меншою мірою впливатимуть і на Україну, а відтак необхідно зосередити увагу на підвищенні національної стійкості й визначенні ефективних шляхів протидії широкому спектру ризиків і загроз.

Ключові слова: *концепція глобальної публічної політики, глобальна публічна політика, публічне управління, політичні актори, глобальні виклики*

Концепція глобальної публічної політики і досі знаходиться в стадії формування і єдиної думки про те, що вона собою являє у дослідників немає. Загальним для всіх вчених, які займаються цією проблемою, є орієнтація на розуміння «публічності» як основи взаємодії і комунікації акторів в процесі прийняття рішень. Тут слід звернути увагу на те, що, як і у випадку з термінами «публічна політика», «публічність», «публіка» так само немає універсальної і загальноприйнятої думки. Складність в даному випадку полягає в інтеграції всіх представлених категорій в глобальний контекст, де існують інші правила взаємодії між суб'єктами і середовище взаємодії, яке відрізняється від внутрішньодержавного. Стирання кордонів між внутрішньою і міжнародною політикою поставило наукове співтовариство перед складним завданням формування принципово нового варіанту теорії, яка розкриває всі аспекти транснаціональної взаємодії в єдиному теоретичному конструкті [2].

Протягом 70-90-х рр. ХХ ст. вчені різних наукових напрямків в теорії міжнародних відносин (реалісти, неомарксистичні, постмодерністи, неоліберали, функціоналісти та ін.) (Р. Кох, С. Краснер, О. Янг, Дж. Раггі, Х. Булл, Дж. Розенау, Я. Шольте і др.) і представники наукових підходів (неоінституціоналісти, структуралісти, мережевіки, менеджерісти, комунікативісти та ін.) (Дж. Ботон, К. Бредфорд, Ю. Хабермас, Т. Бьорцель, Х. Хекло, Ю. Хабермас та ін.) аналізуючи зміни, які відбуваються в світі, заклали основу множинних дискурсів про глобальне управління, глобальні трансформації, різні рівні взаємозалежності акторів в тому числі про глобальну публічну політику.

Таким чином, в політичній в науковому дискурсі постало питання про інституціоналізацію акторів на глобальному рівні і їх участі в транснаціональному процесі.

У 90-і рр. вчені, які розпочали переосмислення глобалізації, звертали увагу на те, що збільшення числа нових форм політичного впливу і організацій, відображає поширення транснаціональних зв'язків і бажання мати справу з колективними політичними проблемами, яке виникає у більшості держав. Крім того, збільшився тиск неурядових утворень, які сприяли розвитку нових форм підзвітності в міжнародному політичному житті [3, с. 59].

Включення глобального громадянського суспільства в активні актори глобальної політики підштовхнула науку до переосмислення публічної політики на цьому рівні і розробку окремого концепта. Ідея глобальної публічної політики постала в політичному дискурсі наприкінці 90-х рр. ХХ ст. Одним з перших, хто сформулював концепцію глобального співтовариства публічної політики (global policy community) став Вольфганг Рейніке в 1998 р. [7]. Аналізуючи економічну глобалізацію та її вплив на стан державного управління, він звернув увагу на об'єктивні причини виникнення глобальної публічної політики і на необхідність виробляти загальні норми поведінки, створювати спільні міжнародні, освітні, дослідницькі, аналітичні майданчики [7].

Отже, збільшення кількості акторів, які залучені до вирішення глобальних питань дало змогу визначити глобальну публічну політику як процес глобалізації «згори», через управлінську практику впливових держав і міжнародних організацій, глобальних міжнародних банків і фондів, і як глобалізація «знизу», через діяльність глобального громадянського суспільства, протестних акцій, соціальних рухів та форумів, аналітичних співтовариств, онлайн-співтовариств, неурядових організацій різної спрямованості, глобальних центрів комунікації. Кожна з представлених інституцій має свій спектр впливу на глобальні колективні рішення й свою долю відповідальності. Однак слід пам'ятати, що єдиного центру, який би мав можливість коригувати політичні процеси, у світовій політиці не існує. Поліцентричність глобального простору створює свої закони взаємодії між суб'єктами і свої мінливі правила гри, які залежать від інтересів найбільш сильних і ресурсно впливових гравців на політичній арені. Вони визначають головні тренди глобальної політики, формують мережеву конфігурацію зв'язків, генерують ідеологічні паттерни і створюють комунікативний простір. Проте, слід зауважити, що процес взаємодії між акторами відбувається в глобальному просторі, який є об'єктивним середовищем з постійно виникаючими проблемами, що потребують колективного вирішення. У зв'язку з цим в науці виникає необхідність в переосмисленні концепту «глобальна публічна політика» в сучасних умовах і корегуванні його змісту відповідно до викликів.

Публічна політика в глобальному масштабі вимагає максимальної співучасті акторів у формуванні нового загального управлінського, комунікативного та ідеологічного концепту світового розвитку. В умовах посиленої інформатизації, розвитку нових технологій, триваючої глобалізації світової економіки, розмивання національно-державних кордонів, збільшення конфліктності, появи нових проблем в області екології, охорони здоров'я та ін., об'єктивно відбувається розширення і ускладнення порядку денного, трансформація міжнародних і державних політичних інститутів, зміна ролей і функцій більшості гравців на національному, регіональному та світовому рівні. У той же час з'явилося безліч нових акторів світової політики, здатних за допомогою ресурсів впливати на політичний процес, як у внутрішньому (національному), так і в зовнішньому середовищі, що стало результатом змін і появи нових форм публічної взаємодії різних суб'єктів політики в процесі виробництва нових культурних і ідеологічних смислів, моделей комунікації і глобального управління [2].

Концепція глобального управління доволі чітко окреслює реальну ситуацію, що склалася в сучасному світі та знаходить підтвердження у частковому підпорядкуванні глобальних структур: ООН, МВФ, Світового Банку, СОТ та G-8 групі провідних держав світу. Низка міжнародних організацій галузевого спрямування здійснює глобальні управлінські впливи у конкретних досить вузьких галузях, серед яких варто виокремити: ВООЗ (у галузі охорони здоров'я), МАГАТЕ (у галузі атомної енергетики), МОП (у галузі трудових відносин).

Дані суб'єкти формування глобального політичного курсу конструюють глобальні тенденції розвитку, які обумовлюють транснаціональні виклики публічного управління – вимоги, сигнали, заклики та спонукання щодо здійснення певних заходів у сфері управління.

Які виклики в полі зору глобального управління потребують свого вирішення? Розглянемо комплекс факторів, які об'єктивно сприяють структурним і змістовним змінам в інституціональному, економічному, культурно-ідеологічному, інформаційному плані на різних просторових рівнях публічної політики: національному, регіональному, транснаціональному.

Аналітики стосовно розвитку світової економіки прогнозують зростання зовнішніх боргів, фрагментацію торгово-економічних просторів, зміни на ринках праці через технологічне суперництво великих держав і появу нових кластерів економіки та креативного трудового класу. З 2018 року практично в кожній країні зріс зовнішній борг, а пандемія COVID-19 спонукала чимало країн позичати ще більше. Середня частка боргів у країнах, що розвиваються, сьогодні така сама, якою була під час боргових криз 1980-1990-х. Старіння населення і демографічні зсуви посилюють навантаження на державний бюджет, змушуючи уряди в майбутньому або підвищувати податки, або зменшувати соціальні виплати. Обидва варіанти призводитимуть до соціального напруження.

Згідно з аналітичними даними азійські економіки, схоже, готові, хоча потенційно повільніше, продовжувати зростання принаймні до 2030 року. Вони навряд чи зможуть досягти показників валового внутрішнього продукту на душу населення чи економічного впливу існуючих розвинених економік, включно зі США та Європою. Зростання продуктивності залишається ключовою змінною. Збільшення темпів зростання в країнах ОЕСР допомогло б урядам вирішувати проблеми розвитку економічного, демографічного, людського потенціалу та інші, а збільшення темпів зростання в Азії може допомогти країнам уникнути пастки середнього рівня доходу.

Ідентифікуючи рейтинг країн на основі мультиагентного Індексу глобальної конкурентоспроможності, Всесвітній економічний форум розглядає 12 його параметрів, таких як макроекономічна стабільність, споживчий ринок, ринок праці, фінансова система, розмір внутрішнього ринку, якість інститутів, стан інфраструктури, рівень розвитку інформаційних технологій і сучасних комунікацій, здоров'я населення, якість освіти, динаміка бізнес-розвитку, здатність до інновацій. На основі аналізу даних ВЕФ та Міжнародного індексу конкурентоспроможності країн за 2021 рік здійснюємо поділ 141 країни-члена ВЕФ на 7 груп та проводимо комплексне оцінювання її соціально-економічного розвитку [10].

Дані табл. 1 підтверджують, що Лідерами за Індексом глобальної конкурентоспроможності стали такі країни, як Сінгапур, США та Гонконг. Останнє місце в рейтингу посідають Ємен і Чад [10].

Табл.1

Рейтинг конкурентоспроможності країн світу відповідно до ІГК за 2021 рік [10]

<i>№</i>	<i>Назва групи</i>	<i>Держави, що входять до групи</i>	<i>Показники індексу</i>	<i>Позиції в рейтингу</i>
1	Держави з найвищим рівнем ГК	Сінгапур, США, Гонконг, Нідерланди, Швейцарія, Японія, Німеччина, Швеція, Велика Британія, Данія.	Від 5,00	1–20
2	Держави з високим рівнем ГК	Австрія, Бельгія, Іспанія, Ірландія, ОАЕ, Ісландія, Малайзія, Китай, Катар, Італія, Естонія.	4,50–5,00	21–39
3	Держави із середньо-високим рівнем ГК	Словаччина, Росія, Кіпр, Бахрейн, Кувейт, Угорщина, Мексика, Болгарія, Індонезія, Румунія.	4,25–4,50	40–59
4	Держави із середнім рівнем ГК	Туреччина, Хорватія, Філіппіни, Перу, Індія, Вірменія, Бразилія, Сербія, Марокко, Сейшельські острови, Барбадос.	4,00–4,25	60–79
5	Держави з низьким рівнем ГК	Албанія, Македонія, Україна, Молдова, Туніс, Еквадор, Боснія та Герцеговина, Єгипет.	3,75–4,00	80–99
6	Держави з незначним рівнем ГК	Руанда, Гондурас, Монголія, Таджикистан, Камбоджа, Болівія, Пакистан, Сенегал, Уганда.	3,50–3,75	100–119
7	Глобально не конкурентно спроможні	Замбія, Буркіна-Фасо, Мадагаскар, Венесуела, Ангола, Мозамбик, Конго, Ємен, Чад.	2,73–3,50	120–141

Дослідження Бостонської консалтингової групи (The Boston Consulting Group, SEDA) дають змогу порівнювати рівень соціально-економічного розвитку 143 країн та об'єднати їх у такі чотири кластери:

- 1) розвинені країни, що поступово втрачають свої позиції;
- 2) розвинені держави, що покращують свої позиції;
- 3) нерозвинені країни, соціально-економічна ситуація у яких загострюється;
- 4) нерозвинені держави, які покращують свої позиції.

На рис. 1 можна побачити, що країни Європи та Азії утримують лідируючі позиції, а країни Африки Південніше Сахари мають загрозливе, нестабільне соціально-економічне становище [10].

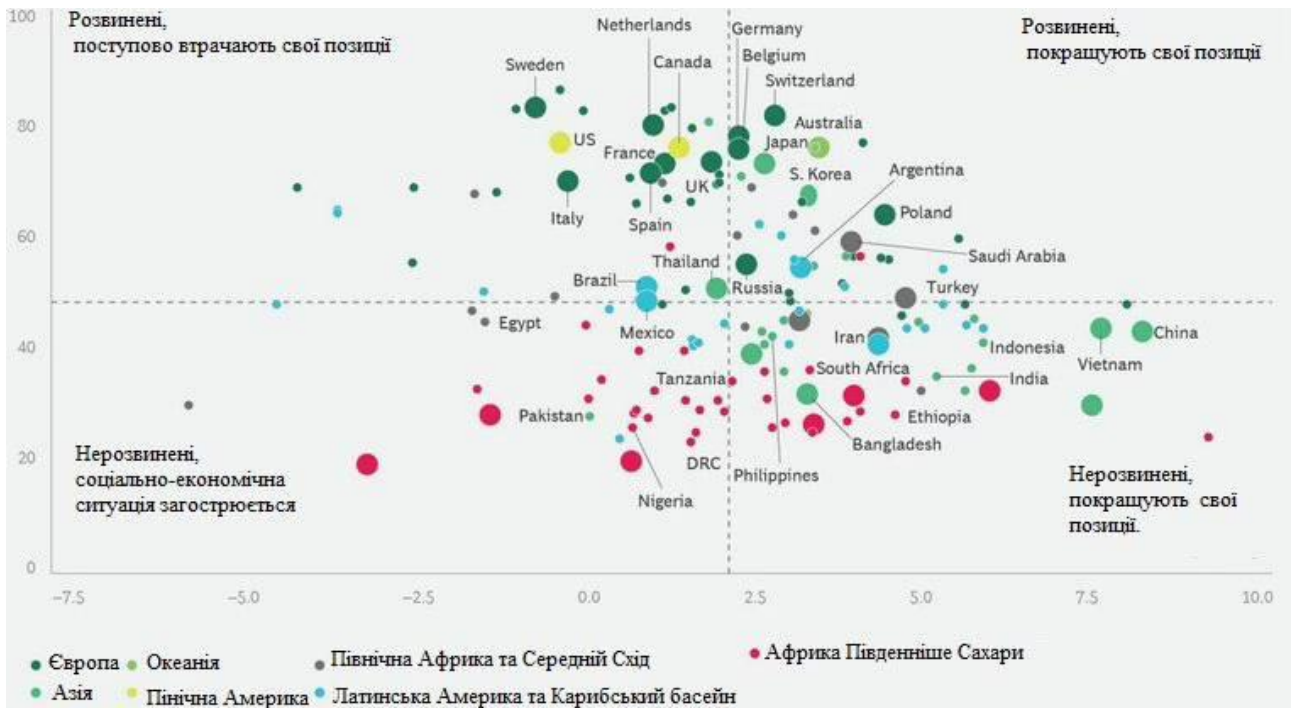
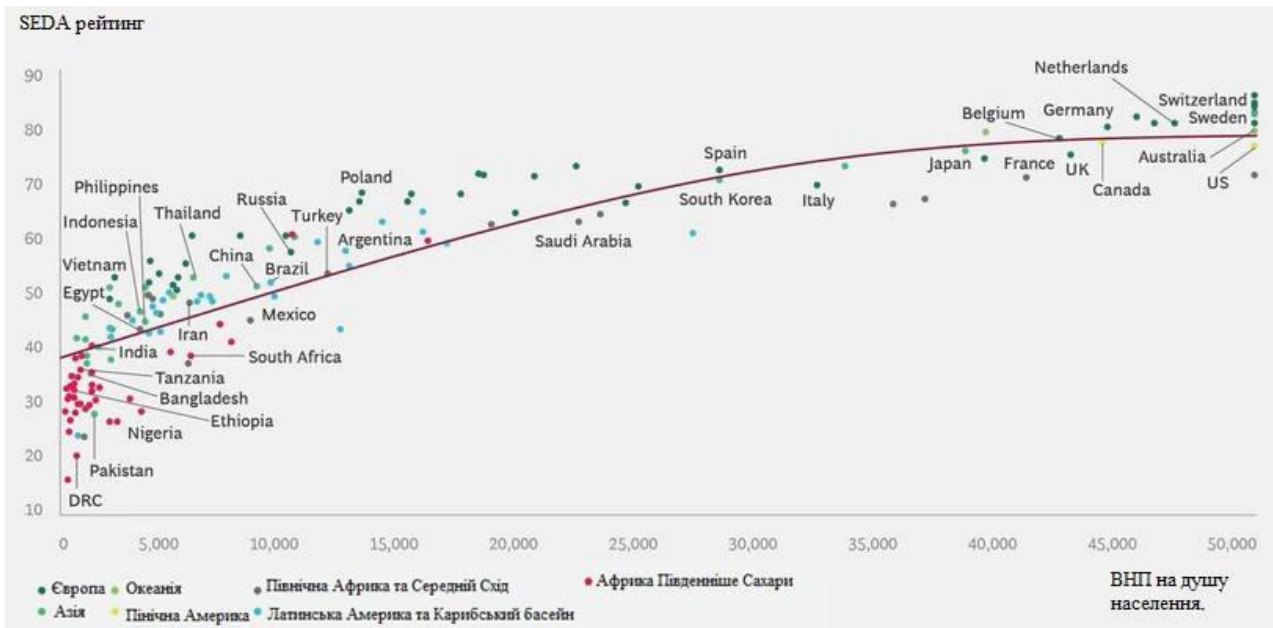

Рис. 1. Кластеризація країн за рівнем соціально-економічного розвитку [10]

Найбільш характерними тенденціями протягом наступних 20 років стануть й серйозні демографічні зрушення, оскільки глобальне зростання населення сповільнюється, світ швидко старіє. У розвинених економіках Європи, Північної Америки та Східної Азії стрімко старіє населення і зменшується частка молодих людей. В усіх розвинених країнах спостерігається гальмування рівнів народжуваності і збільшення середнього віку життя. Окрім США, Японії та країн ЄС, це стосуватиметься і Китаю, який вже після 2027 року може поступитися своїм статусом найбільш населеної країни світу сусідній Індії. У той же час, у менш розвинених країнах Південної Азії, Латинської Америки, Близького Сходу та Африки навпаки: частка молодого працездатного населення щороку збільшується. Прогнозують, що до 2050 року населення Африки збільшиться вдвічі, і а на цей континент припадатиме 60% від усього зростання населення планети, а це близько 1,4 млрд людей у наступні 20 років. [4].

Простежується діалектичний взаємозв'язок між рівнем та **якістю життя населення та економічним розвитком, соціальними здобутками країни**. За основу взято показник ВВП на душу населення. Як бачимо з рис. 2, червона лінія відображає прямо пропорційну залежність між рейтингом SEDA у 143 країнах та їхнім доходом на душу населення. На рис. 2 ідентифіковано 36 країн, 25 з яких складають найпотужніші економіки світу («глобальні енергетичні центри»), а 25 країн мають найбільше населення у світі (Китай, Індія). На ці держави припадають 86 % світового ВВП та 78 % світового населення. Є країни, які можна віднести до обох категорій, наприклад США, що мають високий рівень ВВП та є державою з високою чисельністю населення [10].

Рис. 2. Зв'язок між рівнем добробуту та соціально-економічним зростанням [10]

За останні кілька десятиліть розвиток людського потенціалу, включаючи охорону здоров'я, освіту, добробут домогосподарств, призвів до історичних зрушень – постійної комунікації між органами влади та суспільства, адже загострення глобальних проблем починають відчуватись гостріше, а неспроможна діяльність центральних урядів їм зарадити породила значну недовіру громад до владних інститутів, що спонукає версти населення впливати на суб'єктів політики. В окремих країнах різні соціальні групи почали об'єднуватися навколо своїх релігійних, етнічних, культурних, ідеологічних груп. Все це разом призвело до зростання популізму, націоналізму та анти-елітарних настроїв, які частіше за все лежать в основі протестів останніх 5-6 років.

У **навколишньому середовищі** фізичні наслідки зміни клімату, ймовірно, посиляться протягом наступних двох десятиліть, особливо в 2030-х роках, а саме: очікується зростання кількості аномальних і екстремальних природних явищ, включаючи урагани, посухи, танення льодовиків, повені. Основна частка цих загроз припадає на країни, в яких велику роль відіграє сільське господарство, а також на бідні держави, які не мають сильних інститутів і інфраструктури, щоб себе захистити. До прикладу, найсильніші аномальні спекотні хвилі очікують найближчим часом у регіонах Центральної Європи, Північної Америки, Південної Африки та Середнього Сходу. Для протидії існуючим загрозам уряди, суспільства та приватний сектор, швидше за все, вживатимуть більше заходів для підвищення стійкості та адаптації до нових реалій [3].

Протягом наступних двох десятиліть темпи та обсяги **технологічних** розробок збільшуватимуться дедалі швидше, трансформуючи цілий спектр людського досвіду та спроможностей, водночас створюючи нову напругу і розлади всередині та між суспільствами, галузями та державами. Державні і недержавні суперники змагатимуться за лідерство та домінування в науці та техніці з потенційно каскадними ризиками і наслідками для економічної, військової та суспільної безпеки [1].

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) оприлюднила свій Глобальний індекс інновацій за 2021 рік, який показав, що інновації все ще процвітають у деяких секторах, незважаючи на глобальний економічний спад та пандемію коронавірусу, особливо в галузях, пов'язаних із охороною здоров'я та довкіллям [8].

Швейцарія очолила рейтинг з результатом 65,5 зі 100, що в одинадцятий раз визнано світовим лідером у сфері інновацій. На другому місці йде Швеція, а трійку лідерів замикають США. Одним з цікавих переможців рейтингу стала Південна Корея, яка піднялася з 10-го місця в 2020 році до 5-го в 2021-му. Зараз Китай є 12-ю найінноваційнішою країною світу, піднявшись з 14-го місця в 2020 і 2019 роках і 17-го місця в 2018 році. Китай також був названий найбільш інноваційною країною з рівнем доходу вище середнього, випереджаючи Болгарію (загальний рейтинг 35), тоді як В'єтнам (загальний рейтинг 44) опинився на першому місці серед країн з нижчим середнім рівнем доходу, за ним слідує Індія (загальний рейтинг 46) [8].

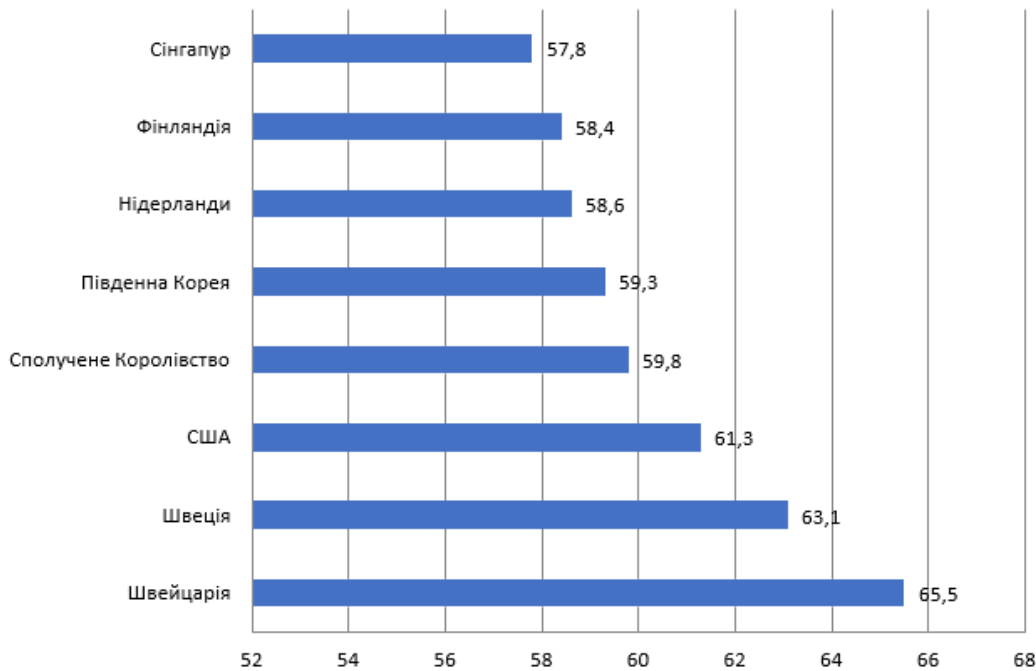

Рис. 3. Рейтинг «Найбільш інноваційні країни світу» [8]

На останок, варто зазначити, що існують перспективи й подальшого зниження кількості та інтенсивності внутрішніх конфліктів, але залишається високою можливістю міжнародних зіткнень. **Зовнішні конфлікти й війни**, а також **ядерна загроза** збільшуються внаслідок змін міжнародної системи. Основи рівноваги після холодної війни починають розхитуватися. Протягом наступних 15-20 років США намагатимуться закріпити умови, на яких і далі зможуть відігравати роль зберігача системи та гаранта світового порядку. Зниження рівня можливості (або бажання) США виступати як глобальний «сторож» безпеки може стати ключовим фактором у розвитку нестабільності, зокрема, в Азії та на Близький Схід. Більш роздроблена міжнародна система, у якій існуючі форми співробітництва вже не виглядають такими виграшними для більшості ключових глобальних гравців, також послужить основою для суперництва та ризику виникнення великих силових конфліктів [4].

Ці структурні фактори, на думку аналітиків з національної розвідки США, будуть перетинатися та взаємодіяти на рівнях суспільств, держав та міжнародної системи, створюючи як можливості, так і проблеми для громад, установ, корпорацій та урядів. Такі взаємодії, відображаючи різні ідеології та протилежні погляди на найбільш ефективний спосіб організації суспільства та протидії новим викликам, також можуть призвести до ще більшої суперечності на всіх рівнях, ніж це було після закінчення холодної війни [3].

Міжнародна система виглядатиме як багатополосний світ, у якому буде декілька регіональних та надрегіональних центрів сили, що змагатимуться за вплив, ресурси і контроль. У такому світі зростає попит на сильні, гнучкі та ситуативні регіональні альянси. Чим більше загострюватиметься глобальна боротьба між КНР і США за світове панування, тим більше посилюватимуться регіональні країни, які підбирають під свій контроль питання регіонального характеру, що лишаються непоміченими великими державами [1].

Результати дослідження чітко виокремлюють проблеми майбутнього, в якому світові політичні гравці повинні будуть вжити дії для нейтралізації ризиків, що виникнуть у зв'язку з мегатенденціями, і одночасно зможуть скористатися новими можливостями. Держави можуть або продовжувати поточну діяльність з обслуговування свого населення, не вносячи в неї жодних змін, або ж вони можуть адаптуватися до нових реалій, які виникнуть у зв'язку із зазначеними глобальними тенденціями.

Успішні юрисдикції зможуть адаптуватися до нових умов. Публічне управління буде інакшим, аніж є сьогодні, завдяки зваженим заходам, що будуть вжиті. Для того, щоб швидше адаптуватись до нових реалій управлінням необхідно здійснювати подальше залучення різних акторів політики до участі у міжнародних, регіональних форумах та форумах юрисдикцій, де будуть ставитися питання, що потребують негайного вирішення.

Результати здійсненого дослідження щодо сучасних факторів впливу на глобальну публічну політику дозволили сформувати Агентству національної безпеки США практичні рекомендації публічним акторам, які спрямовані на подолання ризиків та загроз, підвищення рівня ефективності глобальної публічної політики [3].

У економічній сфері рекомендується вводити в дію незалежні механізми для розробки систем фінансової політики, що урівноважують строк суверенітету вибраного уряду в порівнянні з розсудливим способом довгострокового фінансового планування; впроваджувати цикл ініціатив фінансової життєздатності, що стосується різних поколінь, включаючи: підготовку періодичних звітів, пов'язаних з різними поколіннями людей; підготовку періодичних національних інфраструктурних пріоритетних планів; затвердити незалежні фінансові консультаційні органи, що надають поради політичним лідерам та зосереджують свою увагу на сумах витрат, дозволяючи урядам зосередитись на якості витрат; забезпечити достатнє розуміння фінансових питань та обізнаності для політичних лідерів; прийняти інший підхід до регулювання потоків капіталу та інвестицій для відображення переходу: від публічних багатонаціональних корпорацій, що інвестують за кордон, до урядових корпорацій, що здійснюють інвестиції у іншу державу; зосередити увагу на нових ринках та ринках, що розвиваються, та доступах до ринків, включаючи можливі торгові договори, візити та створення та/або розширення торгових місій у ряді нових країн [3].

Для вирішення наслідків зростання населення, економічного росту та змін клімату публічним акторам рекомендовано створити досконалішу базу даних і здійснювати кращий моніторинг як показників попиту, так і показників пропозиції стосовно водних, енергетичних та інших матеріальних ресурсів; співпрацювати з виробниками, що забезпечують пропозицію ресурсів, постачальниками та зацікавленими сторонами у вирішенні питань безпеки (щодо продуктів харчування, енергії, води тощо) і підвищення ефективності пропозиції у сферах видобування/виробництва та збуту; співпрацювати з учасниками попиту та зацікавленими сторонами, особливо з громадянами, у вирішенні питань управління рівнем попиту та підвищенні ефективності у сфері попиту; запровадити горизонтальну політику і такі підходи до планування, які б допомагали підвищувати ефективність в умовах загострення взаємопов'язаних проблем, що стосуються продуктів харчування і сільського господарства, води і енергії; брати активну участь у міжнародних і регіональних форумах, присвячених забезпеченню продуктами харчування, енергією, водою (це стосується країн, що уклали із сусідніми країнами угоди про спільне використання водних ресурсів), з тим щоб уникнути накопичування і виникнення потреби у створенні надзвичайних державних резервів ключових ресурсів; застосовувати суворіші заходи для забезпечення виконання вимог законодавства/нормативно-правових актів, якщо існуюча тактика виявляється неефективним інструментом врегулювання дефіциту ресурсів; створити додаткову державну інфраструктуру для підтримки дій, пов'язаних із змінами клімату, особливо у напрямку забезпечення безпеки водопостачання (тобто виробництво чистої води і створення водних запасів) [3].

Окрім того, кожній окремій державі як основному актору публічного процесу, необхідно організувати ефективний комунікативний процес з громадянським суспільством на національному рівні для визначення системи громадських цінностей і підвищення ефективності державних механізмів з подальшим їх імплементаціям у глобальний контекст.

Запропоновані рекомендації, на нашу думку, носять узагальнюючий характер і вимагають подальшої деталізації, тому не можуть розглядатися як готовий рецепт для органів державної влади та громадянського сектора. Однак виділені напрямки інституціоналізації публічних акторів і каналів взаємодії в запропонованих рекомендаціях є базовими напрямками, необхідними для формування і реалізації реальної публічної політики в глобальному вимірі, що орієнтується на ідеальну нормативну модель, адже окремі наслідки зазначених тенденцій є більш глобальними в розрізі їхнього масштабу, і ними краще керувати в розрізі перспективи співпраці на міжнародному рівні, що є пріоритетним для держав на національному та внутрішньонаціональному рівнях.

Підсумовуючи усе вище сказане, слід зазначити, що сучасна глобальна публічна політика має тенденцію до розширення і включення в процес формування великої кількості як державних, так і недержавних акторів, що ускладнює інституціональну матрицю глобального простору. Механізми вироблення публічної політики тим самим ускладнюються, і пред'являється все більше сучасних вимог до її здійснення.

У ході дослідження було виокремлено наступні фактори, які суттєво впливають на формування нової світової реальності і конструюванням нового змістовного наповнення концепту «глобальна публічна політика», а саме: інституційний, економічний, безпековий, соціальний, інформаційний,

екологічний. Вплив вищезазначених факторів проявляється з різною інтенсивністю і результативністю на рівні національних систем. Деякі з них проявляють себе дедалі інтенсивніше, наприклад зміна клімату, концентрація людей у містах та поява нових технологій. Тенденції в інших сферах є більш невизначеними і досить розмитими в емпіричному сенсі. Їх поєднання відкриє можливості для інновацій, але також призведе до того, що деякі громади і держави муситимуть докласти значних зусиль, аби впоратись із ними та адаптуватися. Навіть очевидні прогресивні явища, такі як нові передові технології, руйнуватимуть життя та існування багатьох людей, змушуючи їх пристосовуватись та почуватись невпевнено.

Таким чином, глобальні тренди видозмінюють практично всі аспекти публічного процесу на всіх рівнях тим самим формуючи нову ідею розуміння цього концепту і нові практики вирішення транснаціональних проблем. Основні глобальні зовнішні фактори, які впливають на світ сьогодні, змінюючи його контекст, матимуть значний вплив і на майбутній ландшафт державного та приватного сектору, що об'єктивно призведе до змін на регіональному і національному рівнях.

Бібліографічний список:

1. Войтовський К. Є. Щодо можливих тенденцій світового розвитку до 2040 року. Національний інститут стратегічних досліджень. 2021 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-06/az-global-trends.pdf>
2. Чальцева О. М. Публічна політика: теоретичний вимір і сучасна практика: монографія. Вінниця: ФОП Барановська Т. П., 2017. 336 с.
3. Global Trends 2040. URL: https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/GlobalTrends_2040.pdf
4. Kuhlmann S., Wollmann H. Introduction to comparative public administration – Administrative Systems and Reforms in Europe. Cheltenham: Edward Edgar, 2021 228 p.
5. Public administration characteristics and performance in the World: Publications Office of the European Union, 2021. 41 p.
6. Public Administration in Central and Eastern Europe. Ed. by Saltanat Liebert Stephen E. Condrey Dmitry Goncharov. N.-Y.: CRC Press Taylor & Francis Group, 2019. 379 p
7. Reinicke Wolfgang H. Global Public Policy: Governing without Government? Brookings Institution, 1998. 308 p
8. Innovation index – rating of countries. Retrieved from: <https://www.theglobaleconomy.com/rankings/>
9. Global Competitiveness Report 2021. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2021>
10. World Bank Group. Doing Business 2021. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2021>

References:

1. Voytovs'kyy K. YE. Shchodo mozhlyvykh tendentsiy svitovoho rozvytku do 2040 roku. Natsional'nyy instytut stratehichnykh doslidzhen'. 2021 URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-06/az-global-trends.pdf>
2. Chal'tseva O. M. Publichna polityka: teoretychnyy vymir i suchasna praktyka: monohrafiya. Vinnytsya: FOP Baranovs'ka T. P., 2017. 336 s.
3. Global Trends 2040. URL: https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/GlobalTrends_2040.pdf
4. Kuhlmann S., Wollmann H. Introduction to comparative public administration – Administrative Systems and Reforms in Europe. Cheltenham: Edward Edgar, 2021 228 r.
5. Public administration characteristics and performance in the World: Publications Office of the European Union, 2021. 41 p.
6. Public Administration in Central and Eastern Europe. Ed. by Saltanat Liebert Stephen E. Condrey Dmitry Goncharov. N.-Y.: CRC Press Taylor & Francis Group, 2019. 379 p
7. Raynike Vol'fhanh H. Hlobal'na publichna polityka: upravlinnya bez uryadu? Instytut Brukinhsa, 1998. 308 s.
8. Innovation index – reytnyhy krayin. Otrymano z: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/gii_index.
9. Global Competitiveness Report 2021. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2021>
10. Hrupa Svitovoho banku. Doing Business 2021. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2021>

Chaltseva O. M., Shvets K. A. Current factors of influence on global public policy

The article analyzes the process of conceptual renewal of global public policy under the influence of factors that shape the new world reality and construct the meaningful content of the above-mentioned type of policy. Modern global public policy is the interaction of various institutionalized and non-institutionalized actors of the political process (domestic, regional and international) regarding the identification and solution of problems facing the world community, based on the principles of hierarchical organization "from above" and self-organization of society "from below", freedom, broad communication, interest and mutual responsibility of the parties, with the involvement of intellectual expert centers, resources of states, organizations, global civil society and other international subjects. Global factors that influence the dynamics of the development of the public process at the global level are analyzed. It is noted that

in conditions of increased informatization, development of new technologies, ongoing globalization of the world economy, blurring of national-state borders, increased conflict, emergence of new problems in the field of ecology, health care, etc., the agenda is objectively expanding and becoming more complicated, transformation of international and state political institutions, change of roles and functions of most actors at the national, regional and global levels, development of new strategies for collective problem solving. In the course of the study, it was established that global factors influence the renewal of the conceptual content of public policy and the objective renewal of national strategies for the development of systems. It was noted that the structural factors and trends of social development will affect Ukraine to a greater or lesser extent, and therefore it is necessary to focus attention on increasing national stability and determining effective ways of countering a wide range of risks and threats.

Keywords: *governance concept, global public policy, public administration, political actors, global challenges*